Etelä-Karjalan käräjäoikeus
Raatimiehenkatu 19
53100 Lappeenranta
puh: 029 564 5900, fax: 029 564 5988
etela-karjala.ko@oikeus.fi

**EDUSKUNNAN LAKIVALIOKUNNALLE**

**Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä HE 32/2016**

Etelä-Karjalan käräjäoikeudelta pyydettynä asiantuntijalausuntona hallituksen esityksestä HE 32/2016 esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Käräjäoikeuksien kannalta hallituksen esityksessä keskeistä on se, että ulkomaalaisten säilöönottoasioiden uudelleen käsittelyjä koskevaa lainsäädäntöä ehdotetaan vastaamaan pakkokeinolain sääntelyä vangitsemisasioissa. Nykylainsäädännön mukaan säilöönottoasia on otettava käsiteltäväksi kahden viikon välein. Hallituksen esityksen mukaan säilöönottoasia tulisi ensimmäisen käsittelyn jälkeen uudelleen käsiteltäväksi säilöön otetun pyynnöstä.

Hallituksen esityksen mukainen muutos pakollisista kahden viikon välein pidettävistä käsittelyistä luopumisesta on erittäin kannatettava. Ylivoimainen enemmistö Etelä-Karjalan käräjäoikeudessa järjestettävistä säilöönottoasioiden istunnoista on säilöönottoasioiden uudelleen käsittelyjä. Hallinnolliset menettelyt – joiden turvaamiseksi säilöönotto on tarpeen – saattavat kestää kuukausia. Tuona aikana säilöönoton edellytyksissä tapahtuu harvoin muutoksia. Käytännössä tämä johtaa siihen, että poliisi tai muu hakijaviranomainen esittää asian uudelleen käsittelyssä olennaisesti saman vaatimuksen kuin aiemmin, säilöön otetun kanta vaatimukseen on sama kuin ennenkin ja käräjäoikeuden päätös on usein vastaava kuin edellisillä kerroilla asiaa käsiteltäessä. Kun asiaa on pakko käsitellä kahden viikon välein, tilanne toistuu vastaavin väliajoin.

Sen lisäksi että edellä kuvatun kaltaiset säilöönottoasioiden uudelleen käsittelyt työllistävät käräjäoikeuksia lähinnä Etelä-Karjalassa ja Helsingissä, aiheutuu niistä valtiolle menoja myös säilöön otettujen avustajille maksettavina palkkioina sekä tulkkauspalveluista syntyvinä kustannuksina. Tällaiset käsittelyt ovat myös ymmärrettävästi aiheuttaneet silloin tällöin turhautumista säilöön otettujen ulkomaalaisten keskuudessa. Turhautumista on lisännyt vielä se, että säilöön otetun on oltava lain mukaan itse läsnä asian uudelleen käsittelyssä ja viime kädessä poliisi tuo hänet väkisin istuntoon.

Säilöön otettujen oikeusturvasta huolehtinee riittävästi se, että lakiesityksen mukaan viranomaisten on ilmoitettava välittömästi säilöön otetulle ja tämän avustajalle seikasta, joka antaa aiheen asian uudelleen käsittelylle, jollei säilöön otettua ole vapautettu. Tältäkin osin esitys vastaa vangitsemisasioista säädettyä. Asian järjestäminen esityksen mukaisella tavalla tarkoittanee muun ohella sitä, että säilöön otetulle ja tämän avustajalle ilmoitettaisiin myös siitä, kun säilöönotto on kestänyt kuusi kuu-

kautta, jolloin säilöönoton edellytykset tiukkenevat. Ilmoittaminen tästä riittänee, eikä viran puolesta tapahtuvalle käsittelylle liene tarvetta tällaisissakaan tilanteissa.

Säilöön otetun ulkomaalaisen läsnäolopakosta säilöönottoasian uudelleenkäsittelyssä luopumisellekaan ei liene tarvetta, ainakaan jos hallituksen esityksen mukainen muutos toteutuu. Vangitsemisasioissa vangitun ei tarvitse olla itse läsnä asian uudelleen käsittelyssä jos hän niin haluaa, vaikka asia tuleekin tutkittavaksi hänen omasta pyynnöstään. Mikäli säilöönottoasioissa uudelleenkäsittelyt muuttuvat ulkomaalaisen omasta pyynnöstä tapahtuviksi, on uudelleenkäsittelyä pyytävällä ulkomaalaisella oletettavasti motivaatiota osallistua itse istuntoon. Jos taas säilöönottoasioissa ei luovuta viran puolesta tapahtuvista uudelleen käsittelyistä, olisi syytä harkita voitaisiinko ulkomaalaisen henkilökohtaisen läsnäolon pakollisuudesta luopua asian uudelleen käsittelyssä aiemmin esitetyin perustein eli sen vuoksi, etteivät kaikki ulkomaalaiset halua osallistua käsittelyihin.

Lappeenrannassa 26.4.2016

Ma. käräjätuomari Juhana Moilanen
Etelä-Karjalan käräjäoikeus